

היום נלמד בעזרת ה':

סוטה דף מ

היכן אומר: היכן הציבור אומר את הפסוקים? לדעת רב יוסף בסיום כל אחד משלושת הפסוקים של ברכת כהנים - אומר הציבור פסוק אחד במקביל. לדעת רב ששת בשמיעת הזכרת שם ה' שבכל פסוק - אומר הציבור את הפסוק.

פליגי בה: ובנוסף נחלקו הדעות האם בכל פעם אומר הציבור רק פסוק אחד (כנ"ל), או שבכל פעם אומר הציבור את שלושת הפסוקים.

כל האומר בגבולין אינו אלא טועה: כי רק בבית המקדש שהיו מזכירים את השם המפורש, מפני כבודו של השם היו אומרים את הפסוקים (דעה זו סוברת שאומרים את הפסוקים בהזכרת ה' - כדעת רב ששת).

תדע דבמקדש נמי לא: לדעה זו אין לומר כלל את הפסוקים אפילו לא במקדש, כי אין דרך ארץ שאדון מברך את עבדו והעבד במקום להקשיב מדבר. כך כאשר אנו מקבלים ברכה מהקב"ה על ידי הכהנים, עלינו להקשיב ולא לומר פסוקים.

תדע דבגבולין נמי מיבעי: לדעה זו אדרבא יש לומר את הפסוקים אפילו מחוץ למקדש, כי אין דרך ארץ שאדון מברך את עבדו והעבד לא מביע את הוקרתו על כך. כך כאשר אנו מקבלים ברכה מהקב"ה על ידי הכהנים, עלינו לומר את הפסוקים.

אמר רבי אבהו מריש וכו': בתחילה הייתי אומר את הפסוקים, אך כאשר ראיתי שרבי אבא דמן עכו לא אומר אותם גם אני לא אומר אותם.

ואמר רבי אבהו.. עינותא אנא: בתחילה חשבתי שאני עניו, אך לאחר שראיתי את הענווה של רבי אבא דמן עכו - שאמר למתורגמן (בזמנם הרב היה אומר את הדרשה בשקט לאדם 'מתורגמן' שתפקידו להכריז אותה בקול רם) הסבר של דבר, והמתורגמן אמר הסבר אחר מעצמו, ורבי אבא לא הקפיד עליו. (המתורגמן דיבר אמת, אך לא התייחס לדברי הרב בכך שהוא אמר את הפירוש שלו במקום לומר את הפירוש של הרב - מהרש"א) - אמרתי לעצמי 'איני עניו'.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ומאי עינתנותיה דרבי אבהו: מהי הענווה של רבי אבהו?

אשתו של המתורגמן של רבי אבהו, אמרה לאשתו של רבי אבהו: בעלי לא צריך באמת את בעלך הרב, כי הוא אומר את כל הדרשה מעצמו, והסיבה שהוא כל הזמן מתכופף לכיון בעלך זה רק בשביל לחלוק לו כבוד. הלכה אשתו של רבי אבהו וסיפרה את הדבר לבעלה. אמר לה בעלה: מה אכפת לך, 'ממני וממנו יתכבד הקב"ה'... כלומר העיקר שיוצא כבוד שמים מהדרשה.

ותו, רבי אבהו: ומעשה נוסף בענווה של רבי אבהו: נמנו וגמרו החכמים למנות את רבי אבהו לראש ישיבה, רבי אבהו ראה שרבי אבא דמן עכו עני ויש לו הרבה חובות, אמר רבי אבהו לחכמים: יש חכם גדול שראוי למנות אותו לראש ישיבה יותר ממני, והוא רבי אבא דמן עכו. וזאת בכדי שיתעשר רבי אבא כאשר יתמנה לתפקיד (כי הציבור היה דואג להעשיר את הראש ישיבה בכדי שיהא חשוב וישמעו לדבריו).

רבי אבהו ורבי חייא בר אבא: ומעשה נוסף בענווה של רבי אבהו: רבי אבהו ורבי חייא בר אבא הזדמנו למקום אחד ומסרו בו שיעורים. רבי אבהו מסר בדברי אגדה, ואילו רבי חייא בר אבא מסר בדינים וטהרות. עזבו כולם את השיעור של רבי חייא בר אבא והלכו לשמוע את השיעור של רבי אבהו. חלשה דעתו של רבי חייא. אמר לו רבי אבהו אומר לך משל: שני אנשים באים לכפר למכור חפצים, אחד מוכר יהלומים השני מוכר סדקית ומוצרי בית. אצל מי יש הרבה קונים? אצל המוכר כלי בית משום שהוא מוכר דברים זולים שיש להם הרבה ביקוש.. כך גם אתה באמת מוסר שיעור ביהלומים אבל הציבור מגיע לדברי אגדה..

בכל יום היה רגיל רבי חייא ללוות את רבי אבהו לאכסנייתו בגלל 'כבוד הקיסר' (רבי אבהו היה מקורב לבית הקיסר), ובאותו יום הלך רבי אבהו וליווה את רבי חייא כדי לפייס את דעתו, אבל לא התיישבה דעתו של רבי חייא.

*

בזמן שש"ץ אומר מודים וכו' על שאנו מודים לך: אנו מודים לך על הזכות להודות לך..

הגמרא מביאה כמה דעות של אמוראים, כאשר כל אמורא מוסיף על דברי חברו, ולבסוף מסיק רב פפא שיש לומר את הכל.

לעולם תהא אימת ציבור עליך: הקב"ה ויתר על כבודו והורה לכהנים לעמוד כשגבם מופנה לארון הקודש וזאת משום כבוד הצבור.

ויקם המלך דוד על רגליו: הסיבה שהוא קם על רגליו היא משום כבוד הצבור. ואגב, הגמרא מבארת את דבריו 'שמעוני אחי ועמי' (מאיר).

דאין הכהנים רשאים לעלות בסנדליהן לדוכן: משום שבזמנם היו לובשים חלוק, וכשהם נושאים כפיהם מתרומם החלוק ונראים הסנדלים שיש עליהם טיט. ואין זה כבוד הצבור.

דחיה: אמר רב אשי לא, התם וכו': הסיבה שהכהנים מברכים יחפים אינה משום הטיט שעל נעליהם, אלא מחשש שמא תפסק רצועת הסנדל של הכהן והוא יקשור אותה במקום לעלות לדוכן בכדי שלא יצחקו עליו, ובעקבות כך יחשבו שהוא בן גרושה או בן חלוצה הפסול מלברך ברכת כהנים.

למדנו במשנתנו - ובמקדש ברכה אחת (= הכהנים אומרים את כל הברכות של ברכת כהנים ללא שהציבור מפסיק ביניהם באמירת 'אמן'):

וכל כך למה: הטעם שבמקדש אומרים ברכה אחת ולא שלוש כמו בשאר המדינה, לפי שלא עונים 'אמן' במקדש ואין סיבה להפסיק בין הברכות.

תנו רבנן, מנין וכו': נאמר בספר עזרא "וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם... קוּמוּ בְּרַכּוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם", ומכאן שכל ברכה שהיו מברכים במקדש כך היו מברכים, כגון בברכת 'מגן אברהם' היו אומרים 'ברוך אתה ה' אלוהי ישראל מן העולם ועד העולם מגן אברהם', וכן בשאר הברכות.

ומנין שעל כל ברכה תהילה וכו': והעם היו עונים על כל ברכה וברכה 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', שנאמר שם "וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדָךְ", כלומר שהעם שבמקדש לא עונים 'אמן' אלא מברכים את שם כבודו ועונים 'ברוך שם' וכו'. והם ענו כך על כל ברכה וברכה בפני עצמה, שנאמר שם "וּמְרֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה", על כל ברכה נותנים תהילה.

משנה: ✎ המשנה עוסקת בברכות הכהן הגדול ביום הכיפורים, שלאחר שסיים את עבודות היום היה קורא בתורה ומברך שמונה ברכות.

חזן הכנסת: שמש בית הכנסת שבעזרה, תפקידו היה להכניס את הספר תורה ולהוציא, ולהכין את כל צרכי בית הכנסת.

ראש הכנסת: הגבאי, שהוא מחליט מי יפטיר בנביא ומי ירד לפני התיבה וכו'.

סגן: תחת הכהן הגדול, שאם יארע פסול בכהן הגדול הוא ישמש במקומו.

וקורא אחרי מות: קורא בפרשת 'אחרי מות' את העניינים השייכים ליום הכיפורים.

ואך בעשור: וכן קורא את פרשת 'אך בעשור' (בספר ויקרא כג') העוסקת ביום הכיפורים.

וגולל את התורה וכו': כשמסיים סוגר את הספר תורה ומניחה בחיקו ואומר לעם "יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן (= בספר תורה הזה)". כלומר הוא אומר להם אפילו שאני עומד לקרוא לכם פרשה נוספת בעל-פה, אל תחשבו שכיון שהפרשה הזאת חסרה בספר תורה הזה לכן גללתי אותה, אלא יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב בו.

ובעשור שבחומש הפקודים: 'ובעשור לחודש השביעי' שבפרשת פנחס הוא קורא להם בעל-פה.

ומברך עליה שמונה ברכות: ומברך על התורה שמונה ברכות.

והשאר תפילה: רש"י גורס 'ועל שאר התפילה', ויבואר בגמ'.

גמרא: שמעת מינה: מכך שהמשנה אומרת שחזן הכנסת נוטל את הספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת לסגן, ואין החזן נותנו מיד לכהן גדול, אלא החזן מכבד את ראש הכנסת בפני הכהן הגדול, וראש הכנסת מכבד את הסגן בפני הכהן הגדול, משמע שחולקים כבוד לתלמיד בפני הרב, כלומר שתלמיד קטן מכבד את התלמיד הגדול ממנו למרות שהרב נמצא שם, ואין זה גנאי לרב.

דחיה: אמר אביי: באמת לא חולקים כבוד לתלמיד בפני הרב, וכאן הכל הוא משום כבודו של הכהן הגדול, שמראים את מעלותיו שהוא כ"כ חשוב שיש תחתיו אנשים חשובים שהם פחות חשובים ממנו.

למדנו במשנתנו - וכהן גדול עומד ומקבל וקורא וכו':

עומד מכלל דיושב הוא: משמע שעד עכשיו הוא ישב, וא"כ קשה שהרי רק למלכי בית דוד מותר לשבת בעזרה ואיך הכהן הגדול ישב שם?

תירוצו: היו קוראים בתורה בעזרת נשים, והיא היתה חול כשאר הר הבית ולא קדושה כעזרת כהנים או עזרת ישראל.

מיתבי דתניא: הגמ' מבארת היכן אמר רב חסדא 'בעזרת נשים'.

והיכן קורין בו? בעזרה! כלומר היכן המלך היה קורא את פרשת הקהל.